

інтеграції освіти і науки у навчально-виховному процесі, використанню авангардних досягнень науки і техніки під час проведення навчальних занять. 2. Правова регламентація наукової та науково-технічної діяльності курсантів у ВНЗ МВС України залишається фрагментарним, містить низку невідповідностей, не забезпечує належним чином цілісності складових навчального процесу, повного розуміння посадовими особами ВНЗ МВС України питань організації та проведення науково-дослідної роботи курсантів.

Одержано 02.11.2017

УДК 351.74(477)

Peter WILSON,

Adviser/Trainer on Community Policing

European union advisory mission in Kharkiv;

Юлія Олександрівна ЗАГУМЕННА,

кандидат юридичних наук, доцент, професор кафедри

теорії та історії держави і права факультету № 1

Харківського національного університету внутрішніх справ;

ORCID: <https://orcid.org/0000-0003-0617-8363>

ПРОФЕСІЙНА ПІДГОТОВКА ПРАЦІВНИКІВ ПРАВООХОРОННИХ ОРГАНІВ ЯК ОСНОВА КОНСТРУКТИВНОЇ ВЗАЄМОДІЇ ПОЛІЦІЇ ТА ГРОМАДИ

Рівень служби в підрозділах правоохоронних органів безпосередньо залежить від удосконалення системи професійного навчання. Реформування правоохоронних органів та удосконалення системи підготовки їх персоналу відбувається в умовах зміни парадигми суспільного розвитку, типу культури, духовно-моральних орієнтирів. Відтак ефективне функціонування системи відповідного безперервного професійного навчання працівників правоохоронних органів є нагальною проблемою та важливим фактором зміцнення суспільного правопорядку, становлення демократичної, соціальної, правової держави з соціально-орієнтованою ринковою економікою, конструктивної взаємодії поліції з населенням.

Сучасна складність завдань, які поставлені перед Національною поліцією України (ст. 2 Закону України «Про національну поліцію»), а саме протидія злочинності, котра дедалі стає більш поширеною і небезпечною, забезпечення публічної безпеки і порядку, охорони прав і свобод людини, а також інтересів суспільства і держави, надання послуг з допомоги особам, які з особистих, економічних, соціальних причин або внаслідок надзвичайних ситуацій потребують такої допомоги, винятково важкі умови, в яких ведеться ця робота, вимагають постійного зростання професіоналізму кадрів поліцейських, високого рівня наукового забезпечення процесів їх підготовки та практичної діяльності [1].

Поліцейські багатьох країн активно у практичній діяльності застосовують синтезовану модель тактики боротьби зі злочинністю та участі громадськості у цій діяльності – Community Policing, яка є новою філософією діяльності поліції. Модель Community Policing передбачає застосування принципу децентралізації структури поліції та перехід її діяльності на проактивну, що передбачає співпрацю з населення, тим самим подальше підвищення корпоративного іміджу поліції та рівня довіри населення [2, с. 90].

Філософія поліцейської діяльності, орієнтованої на громаду розвивалася у напрямку професійної поліцейської служби та відповідальної громади у відкритому та підзвітному партнерстві в низці країн, із зосередженням уваги на громадах, громадськості та їхніх потребах, а також забезпечуючи для них охорону правопорядку як послугу у відповідальний спосіб і з повагою до права людини. Зараз цю філософію також прийняла Національна поліція України.

Підзвітність поліції – це, мабуть, один з найважливіших аспектів охорони правопорядку за згодою, коли громади очікують, що завданням поліції є – служити. Поліцейська діяльність, орієнтована на громаду, прямо реагує на проблему підзвітності та забезпечує публічне обговорення, на якому поліція може відповісти на запитання щодо реагування нею на проблеми,

потреби та очікування громадян, а також відзвітувати про процес прийняття рішень стосовно поліцейської діяльності та дій із забезпечення громадського порядку, тобто про виконання цих рішень.

Філософія та організація поліцейської діяльності, орієнтованої на громаду (Community Policing), відповідає досвіду, накопиченому під час модернізації поліцейських сил та поліцейських цінностей у всій Європі та Північній Америці, і є просто підходом, орієнтованим на громаду, який визнає, що ефективна поліцейська діяльність залежить від допомоги і підтримки з боку громади, якій надається послуга. Охорона правопорядку за згодою дозволяє поліції та громаді тісно співпрацювати інноваційними способами, які допомагають виявляти та вирішувати проблеми, що стоять перед громадою.

Слово «партнерство», звичайно, означає, що між поліцією та громадою має існувати співробітництво, щоб ця концепція працювала, а термін Community Policing просто означає взаємодію між поліцією та громадою для знаходження місцевих рішень для вирішення місцевих проблем.

Поняття поліцейської діяльності в партнерстві з громадськістю є дуже старою концепцією, яка стала відомою, як поліцейська діяльність у взаємодії з «громадою», «орієнтована на громаду» або іноді «демократична» поліцейська діяльність, де громада має спільну відповідальність з поліцією за запобігання та зменшення рівня злочинності та забезпечення громадського порядку і безпеки громадян. Основою філософії Community Policing стали «9 принципів роботи сучасної поліції» або the Peelian Principles (тобто принципи Піла), укладені Робертом Пілом, видатним британським політичним діячем та засновником муніципальної поліції в Лондоні [2]. У 1829 році запускаючи в роботу нову поліцію, сер Роберт Піл проголосив: «The police are the public and the public a the police!» – «Поліція для громади і громада для поліції», у такий спосіб заклав початок філософії Community Policing або поліцейської діяльності орієнтованої на громаду. «9 принципів роботи сучасної поліції» визначають, що поліцейські вважаються громадянами у військовій формі, вони можуть виконувати свої повноваження лише за суспільної згоди, силу застосувати можна лише тоді, якщо інших методів недостатньо, найкращою альтернативою застосування сили є попередження та запобігання злочинам, необхідність застосовувати жорсткі методи пропорційно зменшується при зростанні взаємодії з суспільством, а для забезпечення поваги та розуміння з боку суспільства необхідно закріпити механізм взаємодії з громадою.

Поліцейська діяльність, орієнтована на громаду, все частіше визнається найбільш відповідною філософською основою демократичної поліцейської діяльності. Вона також визнається як підхід до поліцейської діяльності, який дозволяє вирішувати багато проблем безпеки, з якими громадяни стикаються у своєму повсякденному житті. Проте, важливо пам'ятати, що поліцейська діяльність, орієнтована на громаду, – це не одноразовий захід, а довгостроковий стратегічний підхід, і як такий він має реалізовуватись на постійній та систематичній основі. Цей підхід базується на повазі до прав людини, підзвітності та необхідності ефективних поліцейських дій у партнерстві з громадами-бенефіціарами.

Маючи визначення партнерства, спрямованого на пошук місцевих рішень для місцевих проблем у межах як філософії, так і стратегії, необхідно дослідити, яким чином цей підхід зможе закласти основу, яка дозволить поліції та громаді співпрацювати. Поліцейська діяльність, орієнтована на громаду, передбачає, що поліція, громадськість та громада в цілому несуть спільну відповідальність за забезпечення безпечного середовища для всіх і наголошує на ролі громади як поінформованих та активних людей, які висловлюють свою думку, пропонують свої знання та ресурси і беруть на себе відповідальність за свої дії. Ця філософія дозволяє знаходити рішення для розв'язання проблем громади і, водночас, створює обмеження для держави, зокрема поліції, в плані взяття на себе надмірно директивної та управлінської ролі.

Поліцейська діяльність, орієнтована на громаду – це філософія (спосіб мислення) та організаційна стратегія (спосіб здійснення філософії), що дозволяє поліції та громаді працювати разом новими способами для вирішення проблем, пов'язаних із злочинністю, порушенням громадського порядку та безпекою з метою поліпшення якості життя кожного громадянина, що належить до певної громади. Ця філософія побудована на раніше утвердженішому переконанні про те, що люди заслуговують на право голосу в питанні охорони громадського порядку в обмін на свою участь та підтримку. Вона також спирається на точку зору, що для вирішення проблем громади потрібно, щоб поліція та громадськість могли працювати разом для вивчення нових способів вирішення проблем громад, а не просто реагувати на окремі злочини або події.

Таким чином, національна стратегія поліцейської діяльності, орієнтованої на громаду, ґрунтується на принципах партнерства та співпраці з громадою, співробітництві, використанні сучасних методів виявлення та вирішення проблем через проблемно-орієнтовану поліцейську діяльність, відповідальності, запобігання, прозорості, розширення та зміцнення послуг і проєктів. У разі правильного застосування, стратегія має значний потенціал як засіб покращення доступу до правосуддя, операційної ефективності та підвищення загальної якості життя місцевої громади. А система ефективної підготовки, перепідготовки та підвищення кваліфікації кадрів у Міністерстві внутрішніх справ України сприяє формуванню професійних навичок та є важливим чинником конструктивної взаємодії поліції та громади.

Список бібліографічних посилань

1. Про Національну поліцію : закон України від 02.07.2015 № 580-VIII // База даних «Законодавство України» / Верховна Рада України. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/580-19> (дата звернення: 05.11.2017).
2. Теоретико-прикладні засади конструктивної взаємодії поліції і населення в соціумі : монографія / за заг. ред. З. Р. Кісіль. Львів : Львів. держ. ун-т внутр. справ, 2017. 599 с.
3. Understanding Community Policing. A Framework for Action. – Washington, DC : Bureau of Justice Assistance, 1994. 72 p.

Одержано 06.11.2017

УДК 347(77+78)

Олексій Леонідович ЗАЙЦЕВ,

кандидат юридичних наук, доцент,

завідувач кафедри цивільно-правових дисциплін факультету № 4

Харківського національного університету внутрішніх справ;

ORCID: <https://orcid.org/0000-0001-9530-3941>

РОЛЬ ДИСЦИПЛІНИ «ПРАВО ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОЇ ВЛАСНОСТІ» В СИСТЕМІ ПІДГОТОВКИ КАДРІВ ДЛЯ НАЦІОНАЛЬНОЇ ПОЛІЦІЇ УКРАЇНИ

Право інтелектуальної власності має важливе значення для формування правової культури фахівців у будь-якій сфері діяльності. З огляду на вирішальну роль інтелектуальної власності у забезпеченні соціально-економічного розвитку країни, підготовка фахівців у цій сфері є одним з головних пріоритетів в Україні.

Результати інтелектуальної творчої діяльності нерідко стають об'єктом неправомірних дій, а відповідно, потребують ефективної правової охорони та захисту з боку держави. Наявність належної охорони та захисту права інтелектуальної власності визнано важливою умовою динамічного розвитку економіки будь-якої країни. В умовах членства України в Світовій організації торгівлі (СОТ) необхідність посилення захисту інтелектуальної власності є першочерговим завданням.

На розв'язання цих завдань суспільства направлені заходи передбачені Законом України «Про Загальнодержавну програму адаптації законодавства України до Законодавства ЄС» та Указом Президента України «Про заходи щодо охорони інтелектуальної власності в Україні» від 25 квітня 2001 р. № 285/2001. Серед необхідних заходів є запровадження у вищих навчальних закладах курсу з основ інтелектуальної власності. З цього випливає, що підготовка фахівця-юриста неможливо без знання права інтелектуальної власності. Згідно з наказом Міністерства освіти і науки від 20 жовтня 2004 р. № 811 з 2005/2006 навчального року у вищих навчальних закладах країни студенти всіх спеціальностей повинні вивчати дисципліну «Інтелектуальна власність». Особливого значення набувають ці знання у підготовці фахівців для підрозділів по боротьбі з економічною злочинністю. Відповідно до статті 3 Положення «Про Державну службу боротьби з економічною злочинністю», яке затверджене Постановою Кабінету Міністрів України від 5 липня 1993 р. № 510, головними завданнями Державної служби боротьби з економічною злочинністю є виявлення, попередження та припинення фактів порушення прав інтелектуальної